

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego
W zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 9
w roku szkolnym
2024/2025

WSTĘP

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego jest to ogół działań podejmowanych przez szkołę w celu przygotowania uczniów do wyboru zawodu, poziomu i kierunku kształcenia. Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego obejmuje indywidualną i grupową pracę z uczniami, rodzicami i nauczycielami (Radą Pedagogiczną), ma charakter planowych działań.

PODSTAWA PRAWNA

- Zajęcia z doradztwa zawodowego są organizowane na podstawie **ustawy - Prawo oświatowe z dnia 14 grudnia 2016 r.**, gdzie system oświaty zapewnia w szczególności:
 - dostosowywanie kierunków i treści kształcenia do wymogów rynku pracy,
 - kształtowanie u uczniów postaw przedsiębiorczości i kreatywności sprzyjających aktywnemu uczestnictwu w życiu gospodarczym, w tym poprzez stosowanie w procesie kształcenia innowacyjnych rozwiązań programowych, organizacyjnych lub metodycznych; przygotowywanie uczniów do wyboru zawodu i kierunku kształcenia,
 - warunki do rozwoju zainteresowań i uzdolnień uczniów przez organizowanie zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych oraz kształtowanie aktywności społecznej i umiejętności spędzania czasu wolnego;
- **Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 lutego 2019 r.** w sprawie doradztwa zawodowego określa, na czym polega doradztwo zawodowe oraz jakie są jego cele na poszczególnych etapach edukacji, wyszczególniając:
 - preorientację zawodową dla przedszkoli, oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych i innych form wychowania przedszkolnego,
 - orientację zawodową dla klas I-VI szkół podstawowych,
 - działania w zakresie doradztwa zawodowego dla klas VII i VIII szkół podstawowych i szkół ponadpodstawowych.
- **Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 3 kwietnia 2019r.** w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół nakłada obowiązek realizacji zajęć z zakresu doradztwa zawodowego w klasach VII i VIII szkoły podstawowej w wymiarze 10 godzin w całym okresie nauczania.

- **§11 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 sierpnia 2017r.** w sprawie sposobu prowadzenia przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki dokumentacji przebiegu nauczania, działalności wychowawczej i opiekuńczej oraz rodzajów tej dokumentacji.
- **Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 lutego 2019 r.** w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno – pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach.

I. Założenia WSDZ

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego zakłada, że:

- wybór zawodu jest procesem będącym sekwencją decyzji podejmowanych na przestrzeni wielu lat życia,
- na wybór zawodu składają się: wiedza na temat siebie, wiedza na temat zawodów, ścieżek edukacyjnych i rynku pracy,
- na wybór zawodu wpływają głównie cechy osobowościowe jednostki (temperament, charakter, zdolności), zainteresowania, umiejętności, doświadczenia, wyznawane wartości, czynniki emocjonalne, zdrowotne, a także wpływ otoczenia i aktywność własna,
- działania w ramach WSDZ muszą być systematyczne, zaplanowane i realizowane wg harmonogramu pracy szkoły,
- WSDZ obejmuje indywidualną i grupową pracę z uczniami, rodzicami i nauczycielami,
- WSDZ ma charakter planowych działań ogółu nauczycieli i koordynowany jest przez szkolnego doradcę zawodowego, dzięki czemu wszelkie działania szkoły mają spójny charakter.

II. Cele ogólne programu WSDZ

Celem preorientacji zawodowej w oddziałach przedszkolnych jest:

- wstępne zapoznanie dzieci z wybranymi zawodami najbliższymi ich otoczeniu;
- kształtowanie postawy pracy i motywacji do działania;

- pobudzanie i rozwijanie zainteresowań dzieci;
- stymulowanie ich pro-zawodowych marzeń.

Celem orientacji zawodowej w klasach 1 - 3 jest:

- Wstępne zapoznanie uczniów z różnorodnością zawodów na rynku pracy;
- Rozwijanie pozytywnej i proaktywnej postawy wobec pracy i edukacji;
- Stwarzanie sytuacji edukacyjnych sprzyjających poznawaniu i rozwijaniu zainteresowań oraz pasji.

Celem orientacji zawodowej w klasach 4 - 6 jest:

- Poznawanie własnych zasobów;
- Zapoznanie uczniów z wybranymi zawodami i rynkiem pracy;
- Kształtowanie pozytywnej i proaktywnej postawy uczniów wobec pracy i edukacji;
- Stwarzanie sytuacji edukacyjnych i wychowawczych sprzyjających poznawaniu i rozwijaniu zdolności, zainteresowań oraz pasji.

Celem doradztwa zawodowego w klasach 7 – 8 jest:

- Przygotowanie uczniów do odpowiedzialnego planowania kariery i podejmowania przy wsparciu doradczym decyzji edukacyjnych i zawodowych uwzględniających znajomość własnych zasobów;
- Przekazanie informacji na temat rynku pracy i systemu edukacji.

III. Doradztwo zawodowe jest realizowane

- **w klasach 1 - 6 SP** na obowiązkowych zajęciach edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego, w świetlicy szkolnej,
- **w klasach 7-8 SP** na obowiązkowych zajęciach edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego oraz na zajęciach z zakresu doradztwa zawodowego prowadzonego przez doradcę zawodowego w szkole.

IV. Adresaci działań

Działania związane z doradztwem zawodowym kierowane są do trzech grup adresatów:

- uczniów,
- rodziców,
- nauczycieli.

A. W ramach pracy z uczniami obejmuje:

- poznawanie siebie, zawodów, udzielanie informacji edukacyjnej i zawodowej.
- autodiagnozę preferencji i zainteresowań zawodowych.
- analizę potrzeb rynku pracy i możliwości zatrudnienia na rynku pracy
- indywidualną pracę z uczniami mającymi problemy z wyborem szkoły i zawodu. pomoc w planowaniu rozwoju zawodowego.
- konfrontowanie samooceny uczniów z wymaganiami szkół i zawodów. pomoc w wyborze i nabywaniu kwalifikacji zawodowych.
- pomoc w budowaniu kolejnych etapów rozwoju edukacyjno-zawodowego.
- poruszanie się na rynku pracy.
- realizację działań z zakresu przygotowania uczniów do wyboru drogi zawodowej i roli pracownika,
- przygotowanie do samodzielności w trudnych sytuacjach życiowych: egzamin, poszukiwanie pracy, podjęcie roli pracownika, zmiana zawodu, adaptacja do nowych warunków, bezrobocie
- rozwijanie postawy i umiejętności przedsiębiorczych poprzez prowadzone warsztaty,
- spotkania z przedstawicielami instytucji zewnętrznych w tym wizyty studyjne w zakładach pracy oraz spotkania na terenie szkoły z przedstawicielami różnych profesji.

B. W ramach pracy z rodzicami obejmuje:

- spotkania dla rodziców służące wspomaganiu rodziców w procesie podejmowania decyzji edukacyjnych i zawodowych przez ich dzieci, prowadzone z udziałem instytucji zewnętrznych,

- włączanie rodziców jako przedstawicieli różnych zawodów do działań informacyjnych szkoły,
- prezentowanie doświadczenia zawodowego z poszczególnych obszarów zawodowych,
- przedstawienie aktualnej i pełnej oferty edukacyjnej, współpraca ze szkołami ponadpodstawowymi,
- gromadzenie, systematyczna aktualizacja i udostępnianie informacji edukacyjno-zawodowej,
- przedstawienie możliwości zatrudnienia na lokalnym rynku pracy,
- konsultacje doradcze dla zainteresowanych rodziców i uczniów w umówionych terminach.

C. W ramach pracy z nauczycielami (radą pedagogiczną):

- spotkania dla rodziców służące wspomaganie rodziców w procesie podejmowania decyzji edukacyjnych i zawodowych przez ich
- dzieci, prowadzone z udziałem instytucji zewnętrznych,
- włączanie rodziców jako przedstawicieli różnych zawodów do działań informacyjnych szkoły,
- prezentowanie doświadczenia zawodowego z poszczególnych obszarów zawodowych,
- przedstawienie aktualnej i pełnej oferty edukacyjnej, współpraca ze szkołami ponadpodstawowymi,
- gromadzenie, systematyczna aktualizacja i udostępnianie informacji edukacyjno-zawodowej,
- przedstawienie możliwości zatrudnienia na lokalnym rynku pracy,
- konsultacje doradcze dla zainteresowanych rodziców i uczniów w umówionych terminach.

V. Realizatorzy zadań

- Dyrektor szkoły
- Szkolny doradca zawodowy
- Pedagog szkolny

- Psycholog szkolny
- Nauczyciele

W realizację zadań związanych z doradztwem zawodowym zaangażowani są wszyscy członkowie rady pedagogicznej: dyrektor, nauczyciele, wychowawcy, wychowawcy świetlicy, specjaliści oraz inne osoby zatrudnione w szkole. Doradztwo zawodowe obejmuje spójne działania szkoły w zakresie pracy indywidualnej i grupowej z uczniami przy wsparciu i poradnictwie nauczycieli oraz zaangażowaniu rodziców. Działania mają charakter zaplanowany, systematyczny. Jest to zobowiązanie i wysiłek całej społeczności szkolnej, w której poszczególne grupy podejmują określone działania. Zakres zadań poszczególnych osób zaangażowanych w proces doradczy wynika z kompetencji, profilu wykształcenia, wykładanych treści oraz podstawy programowej w szkole podstawowej.

VI. Podmioty wspierające działania szkoły w zakresie doradztwa zawodowego

Poradnia psychologiczno-pedagogiczna (PPP):

- diagnozowanie predyspozycji, zainteresowań zawodowych uczniów;
- udzielanie pomocy w wyborze kierunku kształcenia i zawodu oraz planowaniu kształcenia i kariery;
- prowadzenie dla uczniów zajęć grupowych z doradztwa zawodowego;
- prowadzenie dla pracowników szkół szkoleń, kursów, szkoleniowych rad pedagogicznych;
- tworzenie sieci doradców zawodowych i osób zainteresowanych doradztwem zawodowym.

Ośrodki doskonalenia nauczycieli (ODN):

- organizowanie i prowadzenie szkoleń, kursów, konferencji dla doradców zawodowych oraz osób zainteresowanych doradztwem zawodowym,
- tworzenie sieci doradców zawodowych i osób zainteresowanych doradztwem zawodowym,

- przygotowywanie publikacji z zakresu doradztwa zawodowego

Biblioteki pedagogiczne:

- udostępnianie szkołom informacji o usługach doradczych w regionie, wydarzeniach, konferencjach i szkoleniach z zakresu doradztwa zawodowego;
- wspieranie nauczycieli-bibliotekarzy w pozyskiwaniu, gromadzeniu i udostępnianiu informacji edukacyjno-zawodowych;
- gromadzenie i udostępnianie doradcom zawodowym i nauczycielom publikacji z zakresu doradztwa zawodowego;
- współorganizowanie wystaw i spotkań z zakresu doradztwa zawodowego.

Szkoły ponadpodstawowe (szkoły programowo wyższe):

- udzielanie osobom zainteresowanym informacji na temat oferty edukacyjnej i zawodowej oraz zasad rekrutacji, itp.;
- prowadzenie laboratoriów, wykładów i warsztatów, rozwijających zainteresowania uczniów;
- organizowanie imprez o charakterze zawodoznawczym – szczególnie dla klas 7 i 8;
- organizowanie Dni Otwartych dla uczniów klas 7 i 8.

Centra kształcenia praktycznego (CKP):

- organizowanie dla uczniów lekcji zawodoznawczych;
- współorganizowanie konkursów zawodoznawczych;
- współorganizowanie przedsięwzięć o charakterze zawodoznawczym.

Cechy rzemiosł różnych i przedsiębiorczości, izby rzemieślnicze:

- udostępnianie informacji o organizacji praktycznej nauki zawodu w rzemiośle;
- organizowanie konkursów zawodoznawczych dla dzieci i młodzieży.

Pracodawcy:

- aranżowanie spotkań przedstawicieli firm z uczniami, rodzicami i nauczycielami;

- organizowanie wycieczek zawodoznawczych do firm i obserwacji zawodowych;
- przeprowadzanie wywiadów z przedstawicielami zawodów na temat specyfiki pracy w wybranym zawodzie lub na wybranym stanowisku pracy;
- sponsorowanie przedsięwzięć wzbogacających ofertę edukacyjno-zawodową, bazę dydaktyczną szkoły

Kuratoria oświaty, urzędy marszałkowskie, starostwa powiatowe, urzędy miast i gmin:

- tworzenie sieci doradców zawodowych;
- opracowywanie i wdrażanie programu zewnętrznego wsparcia szkół w zakresie doradztwa zawodowego
- powoływanie powiatowych lub gminnych koordynatorów ds. doradztwa zawodowego.

Ośrodek Rozwoju Edukacji (ORE):

- organizowanie szkoleń, seminariów, konferencji z zakresu doradztwa zawodowego;
- przygotowywanie publikacji z zakresu doradztwa zawodowego;
- opracowywanie dokumentów wspierających pracę doradcy zawodowego (programy, wzorcowe rozwiązania, e-zasoby);

Stowarzyszenie Doradców Szkolnych i Zawodowych RP:

- organizowanie konferencji, szkoleń dla doradców zawodowych,
- organizowanie Ogólnopolskiego Tygodnia Kariery

VII. Treści, formy i czas realizacji programu

Treści z zakresu doradztwa zawodowego będą realizowane w ciągu roku szkolnego na lekcjach wychowawczych, przedmiotowych, zastępstwach, zajęciach pozalekcyjnych oraz poza szkołą poprzez udział uczniów w wyjściach i wycieczkach, w spotkaniach i imprezach edukacyjnych związanych z wyborem szkoły średniej i poznawaniem zawodów.

Orientacja zawodowa i doradztwo zawodowe dla uczniów są realizowane:

- podczas zajęć związanych z doradztwem zawodowym, które wynikają z ramowych planów nauczania;
- podczas zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu, wspomagania uczniów w wyborze kierunku kształcenia i zawodu w trakcie bieżącej pracy z uczniami, prowadzonych przez specjalistów, nauczycieli i wychowawców – m.in. na obowiązkowych i dodatkowych zajęciach edukacyjnych, zajęciach z wychowawcą i innych zajęciach, a także w formie indywidualnych porad i konsultacji prowadzonych przez doradcę zawodowego (lub innych specjalistów, wychowawców, nauczycieli),
- podczas innych działań związanych z doradztwem zawodowym realizowanych w szkole (jak np. szkolne targi edukacyjne, projekty edukacyjne, konkursy zawodoznawcze) lub poza nią (np. udział w targach edukacyjnych, w wizytach zawodoznawczych w zakładach pracy).

Formy działań realizowanych w ramach WSDZ, których adresatami mogą być uczniowie, rodzice, nauczyciele, środowisko lokalne (instytucje rynku pracy, zakłady pracy, i in.).

- Poradnictwo grupowe - zespołowe, warsztatowe sesje doradcze (zajęcia warsztatowe służące wyposażeniu młodzieży w zasób wiedzy i umiejętności dotyczących np. poszukiwania pracy, samozatrudnienia, umiejętności interpersonalnych, planowania kariery zawodowej i innych.
- Rynek edukacyjny i pracy - wizyty studyjne w szkołach ponadpodstawowych, obserwacje, wizyty w zakładach pracy, uczniowski wolontariat (spotkania z absolwentami, którzy osiągnęli sukces zawodowy /promowanie dobrych wzorców/, spotkania z przedstawicielami różnych zawodów /zgodnie ze specyfiką kierunków kształcenia w szkole/, spotkania z przedstawicielami lokalnych firm, pracodawców i stowarzyszeń pracodawców /praktyki zawodowe, oczekiwania pracodawców,

lokalny rynek zatrudnienia/, targi pracy, targi edukacyjne, zakłady pracy, instytucje rynku pracy, Mobilne Centrum Kariery i inne).

- Informacja edukacyjno – zawodowa (gromadzenie i udostępnianie informacji edukacyjno-zawodowej/o zawodach, o rynku pracy, o możliwościach kształcenia i zatrudnienia, o planach rekrutacyjnych lokalnych szkół ponadpodstawowych/. Wdrażanie do samodzielnego pozyskiwania informacji (korzystanie z portali dotyczących rynku pracy, programów multimedialnych do samobadania, informatorów, ulotek, broszur, itp.).
- Badania /diagnoza/ zapotrzebowania na działania doradcze przeprowadzone w szkole.

Metody realizacji działań:

- praca w grupach klasowych,
- porady dla rodziców,
- przeprowadzenie ankiety dla uczniów, rodziców i nauczycieli.

• Sposoby realizacji działań doradczych

- Zajęć przedmiotowych, lekcji wychowawczych i/lub warsztatów doradczych prowadzonych we wszystkich oddziałach klasowych.
- Zastępstw na lekcjach przedmiotowych.
- Wycieczek edukacyjnych, i wizyt w zakładach pracy.

Ewaluacja

Ewaluacja WSDZ jest stałym elementem wdrażania działań doradczych w szkole, aby propozycje warsztatów były zgodne z oczekiwaniami i potrzebami uczniów i ich rodziców. Na podstawie ankiety ewaluacyjnej oraz wywiadów doradca zawodowy sporządzi sprawozdanie i przedstawi dyrektorowi szkoły (radzie pedagogicznej) do zatwierdzenia pod koniec roku szkolnego